

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

(بیون مذاکرات لیل ز دستور)

۱۰ مہرمہ ۱۳۱۳ - ۲۲ جمادی الاخری ۱۳۵۳

شماره مسلسل : ۱۵۷

قیمت اشتراک } سالیانہ : داخلہ : ۲۵ روپا
                  } سالیانہ : خارجہ : ۱۰۰ روپا
تک شماره : دو روپا

مطبعہ مجلس

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۱۲ مهر ماه ۱۳۱۳ (۲۲ جنوری الاخری ۱۳۵۳)

فهرست مذاکرات

- ۱) تصویب صورت مجلس
 ۲) معرفی آقای نظام‌الدین خان حکمت بوزارت پست و تلگراف
 ۳) شور ثانی و تصویب لایحه اصلاح ماده ۴۱ و ۴۵ قانون انتخابات
 ۱) بیانات آقای رئیس راجع بتعویق جلسه آئینه بنسبت جشن های فردوسی - ختم جلسه

(مجلس يك ساعت و ربع قبل از ظهر برباست آقای دادگر تشکیل گردید)

صورت مجلس روز سه شنبه ۳ مهر ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند

- ۱- تصویب صورت مجلس | رئیس - در صورت مجلس نظری نیست (خیر) صورت مجلس تصویب شد آقای رئیس الوزراء فرمایشی دارند ؟
 ۲- معرفی آقای نظام‌الدین خان حکمت بوزارت پست و تلگراف | رئیس الوزراء (آقای فردغی) - خاطر محترم آقایان نمایندگان مستحضر است که مقام وزارت پست و تلگراف بواسطه يك پیش آمد اسفناکی خالی شد و لازم بود بکنفر دیگری برای این کار معین شود بر اثر اراده اعلی حضرت همایون شاهنشاهی آقای نظام‌الدین خان حکمت را که
- آقایان محترم همه از سوابق خدمات ایشان - بوقتند (صحیح است) به وزارت پست و تلگراف به مجلس شورای ملی معرفی میکنم (مبارک است)
 ۳- شور ثانی و تصویب لایحه اصلاحی ماده ۴۱ و ۴۵ قانون انتخابات | رئیس - خیر از کمیسیون داخله شور ثانی راجع باصلاح ماده ۴۱ و ۴۵ قانون انتخابات :
 خبر از کمیسیون داخله بمجلس شورای ملی - کمیسیون داخله در جلسه هفتم مهر ۱۳۱۳ لایحه نمره ۵۰۸۳ دولت راجع باصلاح ماده ۴۵ قانون انتخابات را برای شور ثانی با حضور آقای وزیر داخله مطرح و با در نظر

این مذاکرات مشروح بکحد و سومین جلسه از دوره نهم تقنینیه (مطابق قانون ۱۲۰۵) دایره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین بی اجازه - آقایان : دبیر - بهرامی - خواجوی - انور - نازی - دکتر طاهری - امدی - مؤید قوامی - عراقی - اعظم زنکنه - دکتر فرخ ایلیغ - اسامی خوئی - امیر تیمور - افیال - یونس آقا و هابزاده - پناهی - منصف - کورس - مددی - بود مرتیب -
 در آمدگان بی اجازه - آقایان : سرمنشی فیضان بیات - اسفندیاری - محمود تاجبی - بختیار - شریعت زاده - محمودی.

گرفتن پیشنهادات آقایان نمایندگان محترم مواد ذیل را تنظیم نموده و اینک خبر آن را برای تصویب مجلس مقدس تقدیم مینمایم.

ماده ۱ - ماده ۱ قانون انتخابات از تاریخ تصویب این قانون اسخ و ماده ذیل بجای آن تصویب میشود.

ماده ۱۱ - انجمن نظارت بعد از ختم انتخابات تکمیل شده شکایات را چه با انتخابات را می پذیرد پس از آن به پذیرفتن شکایات خانم داده در صورتیکه شکایتی رسیده باشد در ظرف يك هفته دیگر بشکایات واصله رسیدگی مینماید و الا اعتبار نامه را صادر نموده انحلال خود را اعلان مینماید.

رئیس - آقای طباطبائی دیا

دیا - اولاً بنده میخواستم عرض برسم که این لایحه که تقدیم مجلس شده است حقیقه يك موهبت و توجه مخصوصی است از طرف دولت نسبت بایلات و عشایری که در ایران ساکنند. يك وقتی اقتضات اینطور بوده است که ایلات از اهالی مملکت حقیقه در انتخابات که يك حق عمومی است سوا بشود و يك ملاحظاتی بوده است که البته امروز معلوم میشود که این ملاحظات هم چندان عمیق نبوده است و اگر هم وقت هم خود ایلات مذکور میشدند که حقیقه آنها نسبت بيك حق عمومی که انتخابات عمومی باشد محرومند لابد آن قانون مورد اعتراض آنها واقع میشد در مملکت ایل یا غیر ایل در نظر دولت هیچ فرقی ندارد در مقابل قوانین مملکتی و در مقابل حقوق عمومی ایل یا غیر ایل در نظر دولت علی السوی است فلان ایل یا فلان شخص دیگر ولو دارای خیلی مراتب علیه هم باشد در مقابل حقوق عمومی یکسان است سابقاً در قانون قائل شده بودند که ایلات حق انتخابات عمومی را اصلاً ندارند بلکه نسبت بخودشان يك و کسب میبگردند و این لایحه حقیقه يك حق عمومی با آنها اعطا کرده است که امروز حقیقه باید آنها تشکر کنند از دولتی که این حق را بآنها داده و این لایحه را تقدیم مجلس کرده و امروز تمام سکنه و اهالی مملکت

شعبات تمام کارهای خودشان را تمام کرده اند و يك ماه مجلس بی سبب معطل مینماید این بود که نظر بنده و جمعی از آقایان دیگر این بود که آن یکماه مهمل به يك هفته بشود سابقاً يك اقتضاتی داشته است که وسائل حمل و نقل در مملکت سریع نبوده است ولی حالا که وسائل حمل و نقل بحدوث در مملکت زیاد شده است و ممکن است از هر طرف مملکت در داخله هر شکایتی باشد زودتر بمجلس برسد دیگر مدت زیاد و یکماه مهمل شدن موردی ندارد و بعلاوه اگر دوسیه های انتخابیه را حقیقه چه در این دوره و چه در ادوار سابقه ملاحظه بفرمائید شکایات همیشه قبل از افتتاح مجلس بوزارت داخله واصل میشود و وزارت داخله همان شکایات را ضمیمه دوسیه میکند و می آید در مجلس رسیدگی میشود و حقیقه بنده خیلی کم دیده ام که يك دوسیه باشد که بعد از افتتاح مجلس شکایتی رسیده باشد این است که بنده پیشنهادی تهیه کرده ام و تقدیم میکنم و از آقای وزیر داخله تقاضا میکنم بعد از قرائت آن را قبول بفرمایند که این پیشنهاد تصویب شود که به عقیده بنده خیلی مناسب و صحیح است.

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - خلاصه عرض بنده هم همین بوده آقای دیا اظهار کرده دیگر زائد است بنده عرض میکنم منظور این بود که آن یکماه را که مجلس بدون جهت معطل مینماید اصلاح بکنند و يك هفته قرار بدهند و گمان میکنم کسی باین قرار مخالف باشد زیرا که از هر جهت صلاح و صرفه در این است که شکایات در ظرف يك هفته بمجلس برسد.

رئیس - آقای جمشیدی

جمشیدی - بنده راجع باین پیشنهاد آقا عرضی دارم اگر مطرح است عرض میکنم بنده يك هفته را کم میدانم. رئیس - عرض کنم ماده اول مطرح است ولی میتوانی حرفتان را بزنید.

جمشیدی - اینکه تا حالا شکایتی نشده است نمیشود ملاک قرارداد (صحیح است) به عقیده بنده اگر کسی بخواهد از باوجودشان شکایت کند و بایست شکایتش اینجا برسد بیش از يك هفته طول میکشد عقیده بنده این است که یا زود روز یا ده روز فرار بدهیم.

رئیس - لازم است سابقه بدعم از نقطه نظر اداری چون مندی کار تنظیم دوسیه ها قبل از رسمیت مجلس هم بوده ام تجربه دارم آن تجربه را باطلاع آقایان میسرانم انتخابات یکبار تمام نمیشود بلکه مقنناب و مندرج است يك حوزه انتخابیه تمام میشود يك حوزه انتخابیه می ماند يك حوزه انتخابیه در جریان است و بالاخره تا بعد نصاب برسد و يك عدد کافی انتخاب بشوند بعد از آنکه عدد کافی انتخاب شد و دولت مطمئناً دانست که حد نصاب را دارد در مقام افتتاح و کتابش مجلس برمی آید (صحیح است) البته برای باز کردن مجلس دعوتی میخواهد جشنی میخواهد مقدمانی دارد تشریفاتی دارد مدتی هم این زمان اجباراً وقت میگیرد از آن طرف هم شاکی همان حقیقی که انتخابات حوزه اوت تمام میشود شکایت خودش را میکند فرجه و فاصله قائل نمیشود. بنا بر این قبل از اینکه مجلس افتتاح شود در کابینه مجلس و در دارالانشاء مجلس تمام شکایات متمرکز است همینطور در وزارت داخله. نه چنین است که مجلس باز میشود تازه بگردی در این مقام برآید که شکایت بکنند خبر شکایتش را قبلاً کرده است و به قصد فرستاده است و بدوسیه خودش منتقل شده و بمجلس ارسال شده است و مقداری تشریفات آن انجام شده بعد ما در مقابل يك دوسیه های مهیا شده و انجام شده هستیم بادم نمی آید خیلی نادر است یا اینکه سه دوره تقذیه است که بنده مجلس را اداره میکنم شکایتی بشنود ناخبر شده باشد که مجلس افتتاح شده باشد و بعد برسد اینها ضمیمه دوسیه وزارت داخله است - با در ادارات مجلس متمرکز است و ضمیمه بانها میشود بنا بر این بنظر بنده يك هفته هم يك عملی

به احتیاطی است (صحیح است) نظر آقای وزیر داخله چیست؟

وزیر داخله - بنده یارباشتهای که شده است موافقت دارم و مطالب بفراری است که توضیح داده شد تمام شکایاتی که از انتخابات میشود همان درجین انتخابات میشود یا اینکه موافقی است که انچه ها داخل است شکایت میشود چه بانچه نهایی معلی و چه بعد از رسیدن دوسیه ها بوزارت داخله بنا براین يك ماه بنظر بنده انلاف وقت است و يك هفته کافی است.

چهارمیلی - يك هفته را بنده کافی میدانم ده روزش کنید.

رئیس - پیشنهادات قرائت میشود پیشنهاد آقای طباطبائی دینا

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی پیشنهاد منجمیم در ماده اول اصلاح ذیل بعمل آید ماده اول - مواد ۱ و ۲ قانون انتخابات از تاریخ تصویب این قانون نسخ و مواد ذیل بجای آن تصویب می شود.

ماده ۱ - بر طبق خبر کیسیون

ماده ۲ - متشکیان از انتخابات یا از انچه من نظارت میتوانند پس از افتتاح مجلس شورای ملی شکایت خود را در ظرف هفته اول بمجلس شورای ملی اظهار نمایند و حکم مجلس شورای ملی قطع خواهد بود - شکایات راجعه به انتخاباتی که بعد از افتتاح مجلس شورای ملی بعمل میآید در ظرف هفته اول بعد از انحلال انجه من نظارت به مجلس شورای ملی باید اظهار شود.

رئیس - نظر آقای مخیر چیست؟

مژدهی - (مخیر) موافقم

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - بنده سئوالی داشتم بر طبق قانون فعلی که هنوز اصلاح نشده است آن ماه اولی که باعتبار نامه ها رسیدگی میشود جزو دوره مجلس محسوب نیست

۴- بیانات آقای رئیس راجع به تویق جلسه آنها بمناسبت جشن های فردوسی - موقع جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - آقایان نمایندگان تقاضا فرمودند که جلسه مجلس شورای ملی بقدری تاخیر افتد که یادگار جشن مجلس فردوسی نائل شوند و بتوانند در این شادمانی ملی شرکت نمایند (صحیح است)

تجربه شده است که ملل و امم ادوار و اوقات مختلفی را می پیمایند و یکی از انواع اجتماع ملی ملل همین منزل و ترفی است که گاهی ناپست ترین مراحل تنزل میکنند - و گاه تا بلند ترین و شامخ ترین مدارج السانیت بالا میروند خوشبخت آن جماعتی هستند که در فاصله های خوب و وقت های مساعد زیست میکنند و از برکت تدبیر و ترفی مدینت بهره مند میشوند (صحیح است)

اجازه بدهید با کمی از غرور و حماه ما ادعا کنیم که در یکی از ان ادوار خوب و روشن ملی خود زندگانی میکنیم - کار ما از مسائل جاری و عادی بالا گرفته - در مطالب روحانی و ادبی وارد شده - با مفاخره و افتخارات اجتماعی مسا می پیدا کرده ایم (صحیح است)

حق شناسی از بزرگان يك ملت نه تنها گذشته پر از مجد و افتخار را بیاد میآورد بلکه در آینده هم مردمانی ناجور و احترام طلب را تشویق کرده به نظائر و امثال این اقدامات بزرگ و اجتماعی میکند (صحیح است)

این همه مجسمه ها - کل انشایها - مدیحه سرالیها - که در دنیا دیده میشود برای تهیه و تدارک نوانج است (صحیح است) از این تکریم ها - احترام ها - تجلیل ها - مردمان فدا کار تولید میشوند (صحیح است)

تشویق بجا - و تکریم به موقع - موجب تهذیب اخلاق و پیدایش مردمان بزرگ است احترام به فردوسی احترام بدمینت و انسانیت است (صحیح است)

تکریم فردوسی تکریم به ادبیات و تاریخ و معارف است نه تنها ما بوجود فردوسی افتخار میکنیم - بلکه بشریت بداشتن يك چنین مردمانی بر ازنده مباهات دارد (صحیح است)

چون هالیکه در ممالک رانیه برای فردوسی بگیران - مسافری که دانشمندان بزرگ برای شرکت در يك جشن شادمانی میکنند - جشن ها و مسافرت های است که به باشرین ان را بر علو فکر و عظمت روح تعریف و توصیف میکنند (صحیح است)

از مادیات تجاوز کردن و بمطالب بلند از این مقوله پرداختن در عین حال که ما را معنون میکند مسیبت این اعمال و رفتار را نیز در دنیا محترم میسازد

عظمت اندیشه و بزرگی خیال آنها را الهیت می نماید (صحیح است)

خدای توانا به آن مرد بزرگمی که ظهور این مقوله انکار کنند را در دماغ ما سبب شده است پاداشی بدهد که با بزرگمی خود او متناسب باشد (انشاءالله) و بما توانائی عنایت کند که بدوا ادراک کنیم این پیغمبرت ها - روشنائی های فکر - تهذیب اخلاق از کدام منبع فیض وجود بوجود آمده و اکیست که این غرور ملی را در ما انشاء و ایجاد میکند و ما را به تکریم و ترفی در مطالب علوی و اجتماعی سوق داده و عادت میدهد

بدآ ما را موفق سازد که باینگونه زندگانی پر از مجد و عظمت سالهای جز از دولت حمایت عالیهاش زیست کنیم و با زبان شیرین و نمکینی که فردوسی بزرگ برای ما یادگار گذاشته از سعادت این ایام بحث کنیم (انشاء الله)

جلسه را برای روز پنجشنبه سوم آبان سه ساعت قبل از ظهر تعیین میکنیم دستور انتخاب هیئت رئیسه انتخاب هیئت رئیسه در دستور آینده بنده را بیاد آورد که از حضور دن استجازه کنم و مجاز باشم که از چهاردهم مهر بیعد که پایان دوره ماوریت هیئت رئیسه است باصل استصحاب عمل کرده و چنانچه حوائجی باشد انجام کنم تا آقایان تکالیف مندی ریاست آینده مجلس را معلوم فرمایند (البته - صحیح است - صحیح است)

(مجلس سه ربع ساعت قبل از ظهر ختم شد) رئیس مجلس شورای ملی - دانگر

قانون

اصلاح مواد ۴۱ - ۴۲ و ۴۵ قانون انتخابات

ماده اول - مواد ۴۱ و ۴۲ قانون انتخابات از تاریخ تصویب این قانون نسخ و مواد ذیل بجای آن تصویب میشود.

ماده ۴۱ - انجمن نظارت بعد از ختم انتخابات تا يك هفته شكایات رایجه به انتخابات را میپذیرد پس از آن به پذیرفتن شكایات خانه داده در صورتیکه شكایتی رسیده باشد در ظرف يك هفته دیگر به شكایات واصله رسیدگی مینماید و الا اعتبار نامه را صادر نموده انجمن خود را اعلان مینماید.

ماده ۴۲ - متشکبان از انتخابات یا از انجمن نظارت میتوانند پس از افتتاح مجلس شورای ملی شكایات خود را در ظرف هفتاد و یک روز پس از افتتاح مجلس شورای ملی اظهار نمایند و حکم مجلس شورای ملی قاطع خواهد بود - شكایات رایجه به انتخاباتی که بعد از افتتاح مجلس شورای ملی بعمل می آید در ظرف هفتاد و یک روز پس از انجمن نظارت به مجلس شورای ملی باید اظهار شود.

ماده دوم - ماده ۴۵ قانون انتخابات و قسمت مربوطه و تعیین حوزه انتخابیه ایلات که در جدول منضم به قانون مندرج ذکر شده از تاریخ تصویب این قانون منتهی است و ماده ذیل بجای آن تصویب میشود.

ماده ۴۵ - کسانی که سابقاً بحالت عثاری زندگانی میکردند از این به بعد مثل سایر افراد ملت در جزء ساکنه محلی که آنجا اقامت دارند در انتخاب نمایند خود شرکت خواهند نمود.

جدول حوزه های انتخابیه ضمیمه قانون انتخابات بطریق که در صورت منضمه این قانون ترتیب داده شده اصلاح میشود.

ماده سوم - وزارت داخله مأمور اجرای این قانون میباشد.

این قانون که مشتمل بر سه ماده و جدول ضمیمه است در جلسه دهم مهر ماه یکپنجاه و سه و سیزده شهریور تصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

صورت اصلاح جدول منضم بقانون انتخابات (ضمیمه قانون اصلاح ماده ۴۵)

نمبر ترتیب	شرح	تعداد نمایندگان	مرکز انتخابیه
۱	در ایالت آذربایجان حوزه واحده اردبیل و متشکبان مینل به سه حوزه میشود بطریق ذیل: اسامی قاطع جزء: اردبیل - نین - اجارود - ولکج - آستارا متشکبان - هلال - پله حصار قباقلان - کنگدگان - خورشیدکن و توابع آن در ایالت فارس	۱ ۱ ۱	اردبیل خیار هراباد
۲	اول - حوزه واحده جهرم و فراهین و فیروزآباد مینل به دو حوزه میشود بطریق ذیل: اسامی قاطع جزء: جهرم - باوک جلگه - باوک کردین فیروزآباد - فراهین - خنج - محالاریه - انزلی - فیر - کازرون دوم - بجوز فسا و داراب که يك نفر نماینده داده شده بیکر نماینده افزوده میشود و دارای دونماینده خواهد بود - نیز و اصطهبانات از حوزه شیراز خارج و بجوز فسا افزوده میشود بطریق ذیل: اسامی قاطع جزء: فسا - داراب - اصطهبانات - نیز	۱ ۱	جهرم فیروزآباد
۳	دو حوزه انتخابیه جدید تأسیس میشود بشرح ذیل: اول - دشت کرکان - کبده بوس - کوش تپه دوم - چهارمحال از حوزه انتخابیه نجف آباد موضوع و حوزه منقل خواهد شد اسامی قاطع جزء: چهارمحال - پشتکوه - میانکوه - خاوه - چغاور - چانگی - سردسیر - شواب - زرین - بزفت - خانه میرزا	۲ ۱	فسا کبده بوس
۴	در جدول حوزه انتخابیه - بروجان لفظ ایلات سه و اهل افشار و لک حذف میشود.	۱	شهرکرد

صورت فوق ضمیمه قانون اصلاح مواد ۴۱ و ۴۲ و ۴۵ قانون انتخابات بوده و صحیح است - رئیس مجلس شورای ملی - دادگر